

Suvestinė redakcija nuo 2003-01-01 iki 2003-12-29

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2001, Nr. [99-3516](#), i. k. 1011010ISTA00IX-575

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS Į S T A T Y M A S

2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-575
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas nustato finansinės atskaitomybės sudarymo ir pateikimo tvarką, turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų įvertinimo sudarant finansinę atskaitomybę taisykles.

2 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Šis Įstatymas taikomas juridinio asmens teises turinčioms ribotos civilinės atsakomybės pelno siekiančioms įmonėms (toliau – įmonės), įstatymų nustatyta tvarka įregistruotoms Lietuvos Respublikoje.

2. Jei finansinę atskaitomybę savo nuožiūra nusprendžia sudaryti juridinio asmens teises turinčios neribotos civilinės atsakomybės pelno siekiančios įmonės, kurių šis Įstatymas neįpareigoja jos sudaryti, finansinę atskaitomybę jos turi sudaryti pagal šio Įstatymo reikalavimus.

3. Ūkininkų ūkių finansinės atskaitomybės sudarymo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

4. Šis Įstatymas netaikomas bankams ir kitoms kredito įstaigoms, finansų įstaigoms, draudimo įmonėms, ne pelno juridiniams asmenims (biudžetinėms, viešosioms įstaigoms ir kitoms ne pelno organizacijoms). Jų finansinės atskaitomybės sudarymo ir pateikimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, jeigu jų veiklą reglamentuojantys įstatymai nenustato kitaip.

3 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

1. **Atskaitinis laikotarpis** – laikotarpis, kurio metinė arba tarpinė finansinė atskaitomybė rengiama.

2. **Buhalterinė apskaita** (toliau – **apskaita**) – ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, išreikštų pinigais, registravimo, grupavimo ir apibendrinimo sistema, skirta gauti informaciją ekonominiams sprendimams priimti ir (arba) finansinei atskaitomybei sudaryti.

3. **Finansiniai metai** – laikotarpis, kurio metinė finansinė atskaitomybė rengiama.

4. **Inventorizacija** – įmonių turto ir įsipareigojimų patikrinimas ir faktiškai rasto turto ir įsipareigojimų palyginimas su buhalterinės apskaitos duomenimis.

5. **Įsipareigojimas** – prievolė, atsirandanti dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, už kuriuos įmonė privalės atsiskaityti turtu ir kurių dydį galima objektyviai nustatyti.

6. **Finansinė atskaitomybė** – finansinių duomenų apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus, pinigų srautus bei jų aiškinimo periodinis parengimas nustatyta forma.

7. **Metinė finansinė atskaitomybė** – finansinė atskaitomybė, parengta apibendrinus įmonės finansinių metų duomenis.

8. **Nuosavas kapitalas** – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus visus įsipareigojimus.

9. **Pajamos** – ekonominės naudos padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį, t. y. įmonės turto padidėjimas arba įsipareigojimų sumažėjimas, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

10. **Reikšminga informacija** – informacija laikoma reikšminga, jei jos nepateikimas arba klaidingas pateikimas gali iškreipti finansinę atskaitomybę ir turėti įtakos informacijos vartotojų priimamiems sprendimams.

11. **Sąnaudos** – ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, turto pardavimo, turto netekimo arba turto vertės sumažėjimo ar įsipareigojimų prisiėmimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.

12. **Straipsnis** – lėšų pozicija balanse.

13. **Tarpinė finansinė atskaitomybė** – finansinė atskaitomybė, parengta apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu finansiniai metai, duomenis.

14. **Turtas** – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo ir naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja įmonė, ir kurias naudojant tikimasi gauti ekonominės naudos.

ANTRASIS SKIRSNIS BENDRIEJI APSKAITOS PRINCIPAI

4 straipsnis. Bendrųjų apskaitos principų taikymas sudarant finansinę atskaitomybę

1. Finansinė atskaitomybė turi būti sudaryta taip, kad teisingai atspindėtų įmonės turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas.

2. Visos įmonės, tvarkydamos apskaitą ir sudarydamos finansinę atskaitomybę, vadovaujasi šiais bendraisiais apskaitos principais:

- 1) įmonės;
- 2) veiklos tęstinumo;
- 3) periodiškumo;
- 4) pastovumo;
- 5) piniginio mato;
- 6) kaupimo;
- 7) palyginimo;
- 8) atsargumo;
- 9) neutralumo;
- 10) turinio svarbos.

5 straipsnis. Įmonės principas

1. Kiekviena įmonė, kuri sudaro finansinę atskaitomybę, laikoma atskiru apskaitos vienetu.

2. Į apskaitą įtraukiamas tik tos įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai.

6 straipsnis. Veiklos tęstinumo principas

1. Tvarkant apskaitą daroma prielaida, kad:

- 1) įmonės veiklos laikotarpis neribotas;
- 2) įmonės nenumatoma likviduoti.

2. Šis principas netaikomas, kai priimamas sprendimas likviduoti įmonę, taip pat toms įmonėms, kurios įsteigiamos ribotam veiklos laikotarpiui.

7 straipsnis. Periodiškumo principas

Įmonės veikla tvarkant apskaitą suskirstoma į finansinius metus arba kitos trukmės ataskaitinius laikotarpius, kuriems pasibaigus sudaroma finansinė atskaitomybė.

8 straipsnis. Pastovumo principas

1. Įmonė pasirinktą apskaitos metodą turi taikyti kiekvienais finansiniais metais.

2. Apskaitos metodą galima keisti tik tuo atveju, jeigu tuo siekiama teisingai atspindėti įmonės finansinių metų turtą, nuosavą kapitalą ir įsipareigojimus.

9 straipsnis. Piniginio mato principas

Visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai finansinėje atskaitomybėje išreiškiami pinigais.

10 straipsnis. Kaupimo principas

Pajamos registruojamos tada, kai jos uždirbamos, o sąnaudos – jų susidarymo metu, neatsižvelgiant į pinigų gavimą ar išmokėjimą.

11 straipsnis. Palyginimo principas

Pajamos, uždirbtos per ataskaitinį laikotarpį, siejamos su to laikotarpio sąnaudomis uždirbant tas pajamas. Sąnaudos, tenkančios skirtingiems ataskaitiniams laikotarpiams, paskirstomos laikotarpiams, per kuriuos įmonė uždirbs pajamų.

12 straipsnis. Atsargumo principas

Įmonė pasirenka tokius apskaitos metodus, kuriais įmonės turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų vertė negali būti nepagrįstai padidinta arba nepagrįstai sumažinta.

13 straipsnis. Neutralumo principas

Apskaitos informacija pateikiama nešališkai. Jos pateikimas neturėtų daryti įtaką apskaitos informacijos vartotojų priimamiems sprendimams ir juo neturėtų būtų siekiama iš anksto numatyto rezultato.

14 straipsnis. Turinio svarbos principas

Ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai į apskaitą traukiami pagal jų turinį ir ekonominę prasmę, o ne tik pagal jų juridinę formą.

TREČIASIS SKIRSNIS

FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SUDARYMO REIKALAVIMAI

TAR pastaba. Skirsnis įsigalioja 2004-01-01.

15 straipsnis. Bendrieji finansinės atskaitomybės reikalavimai

1. Metinę finansinę atskaitomybę įmonės sudaro pasibaigus jų finansiniams metams.
2. Tarpinę finansinę atskaitomybę įmonės sudaro, kai to reikia arba kitų teisės aktų nustatyto periodiškumu.
3. Įregistruotos naujos įmonės parengia ūkinės veiklos pradžios balansą, kuriame turi būti nurodytas įmonės veiklos pradžioje buvęs turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai.
4. Finansinė atskaitomybė sudaroma vadovaujantis bendraisiais apskaitos principais, šiuo Įstatymu ir Verslo apskaitos standartais.
5. Įmonės, kurių vertybiniai popieriai yra įtraukti į Vertybinių popierių biržos prekybos sąrašus, tvarko apskaitą ir finansinę atskaitomybę sudaro pagal Tarptautinius apskaitos standartus.
6. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti nurodyta, pagal kokius standartus ji sudaryta.
7. Finansinė atskaitomybė sudaroma naudojant Lietuvos Respublikos piniginių vienetą – litą.
8. Finansinė atskaitomybė sudaroma lietuvių kalba, o prireikus – ir užsienio kalba.
9. Iki finansinės atskaitomybės sudarymo į apskaitą turi būti įtrauktos visos įmonės finansinių metų ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai.
10. Apskaitos duomenys pagrindžiami turto ir įsipareigojimų inventorizacijos duomenimis. Inventorizavimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.
11. Finansinę atskaitomybę įmonės sudaro pagal finansinių metų paskutinės dienos duomenis. Įvykiai, buvę nuo finansinių metų pabaigos iki finansinės atskaitomybės parengimo, registruojami Verslo apskaitos standartuose nustatyta tvarka. Jei yra priimtas sprendimas likviduoti

ar reorganizuoti įmonę, ta įmonė turi parengti balansą ir pagal sprendimo priėmimo dienos duomenis, ir pagal likvidavimo bei reorganizavimo dienos duomenis.

12. Kai bendrųjų apskaitos principų ir kitų šio Įstatymo reikalavimų bei Verslo apskaitos standartų neužtenka, kad finansinė atskaitomybė teisingai atspindėtų įmonės finansinių metų turtą, savininkų nuosavybę, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, turi būti pateikta papildoma informacija.

13. Jeigu taikant bendruosius apskaitos principus ir Verslo apskaitos standartus sudaryta finansinė atskaitomybė teisingai neatspindėtų įmonės finansinių metų turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų, nuo Verslo apskaitos standartų galima nukrypti, kad būtų įvykdytas šio Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies reikalavimas. Kiekvienas nukrypimas nuo Verslo apskaitos standartų, jo priežastys ir poveikis įmonės turtui, nuosavam kapitalui ir įsipareigojimams aptariamas aiškinamajame rašte.

16 straipsnis. Finansiniai metai

1. Įmonės finansiniai metai trunka 12 mėnesių. Įmonės pasirenka finansinius metus atsižvelgdamos į savo veiklos pobūdį.

2. Finansiniai metai gali būti keičiami ne dažniau kaip vieną kartą per penkerius metus. Finansinių metų keitimas gali būti susijęs tik su įmonės veiklos pobūdžio pasikeitimu.

3. Įmonės, kuri pradeda ūkinę veiklą, yra reorganizuojama, likviduojama arba keičia finansinius metus, finansiniai metai gali būti trumpesni arba ilgesni negu 12 mėnesių, bet negali viršyti 18 mėnesių.

17 straipsnis. Klaidų taisymas

Po metinės finansinės atskaitomybės patvirtinimo paaiškėjusių klaidų taisymo tvarką nustato Verslo apskaitos standartai.

18 straipsnis. Finansinės atskaitomybės palyginimas

1. Finansinėje atskaitomybėje nurodomi ataskaitinių ir praėjusių finansinių metų duomenys.

2. Balanso, pelno (nuostolių), pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitų straipsnis, kuriame nėra duomens, į finansinės atskaitomybės ataskaitas gali būti neįtraukiamas, išskyrus atvejus, kai yra atitinkamas praėjusių finansinių metų straipsnis.

3. Ataskaitinių finansinių metų pradžios finansinės atskaitomybės ataskaitų atskirų straipsnių likučių sumos turi sutapti su praėjusių finansinių metų pabaigos finansinės atskaitomybės ataskaitų atskirų straipsnių likučių sumomis.

4. Jei ataskaitinių ir praėjusių finansinių metų finansinės atskaitomybės ataskaitų straipsnių dėl ataskaitos formos, apskaitos principų pakeitimo arba kitų priežasčių neįmanoma palyginti, praėjusių finansinių metų pabaigos likučiai gali būti taisomi, kad juos būtų galima palyginti. Aiškinamajame rašte nurodoma taisymo priežastis, skaičiavimo metodas ir atsiradę skirtumai.

19 straipsnis. Finansinės atskaitomybės pasirašymas ir tvirtinimas

1. Įmonės finansinę atskaitomybę pasirašo įmonės administracijos vadovas. Neribotos civilinės atsakomybės įmonėse, kurios sudaro finansinę atskaitomybę pagal šį Įstatymą ir kurios neturi administracijos vadovo, finansinę atskaitomybę pasirašo savininkas.

2. Finansinė atskaitomybė tvirtinama įmonės įstatuose nustatyta tvarka.

20 straipsnis. Metinės finansinės atskaitomybės skelbimas

Įmonės patvirtintą metinę finansinę atskaitomybę kartu su auditoriaus išvada (tais atvejais, kai auditas atliktas) skelbia viešai įstatymų nustatyta tvarka.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SUDĖTIS IR ATASKAITŲ APIBŪDINIMAS

TAR pastaba. Skirsnis įsigalioja 2004-01-01.

21 straipsnis. Finansinės atskaitomybės sudėtis

Finansinę atskaitomybę sudaro šios finansinės ataskaitos:

- 1) balansas;
- 2) pelno (nuostolių) ataskaita;
- 3) pinigų srautų ataskaita;
- 4) nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 5) aiškinamasis raštas.

22 straipsnis. Finansinės atskaitomybės ataskaitų apibūdinimas

1. Balansas – finansinė ataskaita, kurioje nurodomas visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę finansinių metų dieną.

2. Pelno (nuostolių) ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos per finansinius metus įmonės uždirbtos pajamos bei sąnaudos uždirbant šias pajamas ir veiklos rezultatai.

3. Pinigų srautų ataskaita – finansinė ataskaita, nurodanti įmonės finansinių metų pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukas bei išmokas.

4. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje nurodomas nuosavo kapitalo padidėjimas ir sumažėjimas per finansinius metus.

5. Aiškinamasis raštas – metinės finansinės atskaitomybės dalis, kurioje paaiškinamos balanse, pelno (nuostolių), pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitose nurodytos sumos arba pateikiama išsami jų analizė, taip pat papildoma informacija, kurios nereikalaujama pateikti finansinės atskaitomybės ataskaitose. Į aiškinamąjį raštą įtraukiama Verslo apskaitos standartų reikalaujama pateikti informacija, taip pat kita informacija, kuri būtina teisingai atspindėti įmonės finansinę būklę.

23 straipsnis. Finansinės atskaitomybės ataskaitų įforminimo bendrieji reikalavimai

1. Finansinės atskaitomybės ataskaitų pradžioje turi būti nurodyta:

- 1) įmonės pavadinimas, kodas, buveinės adresas;
- 2) ataskaitos sudarymo diena;
- 3) pateikiamų skaičių (rodiklių), kurie yra finansinėje atskaitomybėje, tikslumas (nurodoma, ar rodikliai pateikiami litais, ar tūkstančiais litų, ar pan.).

2. Įmonės finansinės atskaitomybės ataskaitose turi būti išlaikyti pavyzdinėse ataskaitose pateiktų straipsnių pavadinimai, numeracija ir jų eilės tvarka.

24 straipsnis. Finansinės atskaitomybės ataskaitų formos

1. Finansinėje atskaitomybėje gali būti pateiktos pilnos, sutrumpintos arba trumpos balanso, pelno (nuostolių) ir pinigų srautų ataskaitos.

2. Finansinės atskaitomybės pavyzdinės ataskaitas, įskaitant pilnas, sutrumpintas ir trumpas balanso, pelno (nuostolių) ir pinigų srautų ataskaitas, nustato Verslo apskaitos standartai.

3. Valstybės ir savivaldybės įmonių finansinės atskaitomybės pavyzdinės ataskaitas nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

4. Metinę finansinę atskaitomybę sutrumpintų balanso, pelno (nuostolių) ir pinigų srautų ataskaitų forma sudaro įmonės, kurių ne mažiau kaip du rodikliai finansinės atskaitomybės sudarymo dieną neviršija šių dydžių dvejus metus iš eilės, įskaitant ataskaitinius finansinius metus:

- 1) pardavimo grynosios pajamos per ataskaitinius metus – 10 mln. litų;
- 2) balanse nurodyto turto vertė – 5 mln. litų;
- 3) vidutinis metų sąrašinis darbuotojų skaičius per ataskaitinius metus – 250 žmonių.

5. Pardavimo grynąsias pajamas sudaro ataskaitiniais finansiniais metais pardavus prekes ir paslaugas uždirbtos pajamos, iš kurių atimtos grąžintų prekių, nukainojimo, nuolaidų sumos ir PVM.

6. Vidutinis metų sąrašinis darbuotojų skaičius apskaičiuojamas Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

7. Metinę finansinę atskaitomybę trumpų balanso, pelno (nuostolių) ir pinigų srautų ataskaitų forma sudaro įmonės, kurių ne mažiau kaip du rodikliai finansinės atskaitomybės sudarymo dieną neviršija šių dydžių dvejus metus iš eilės, įskaitant ataskaitinius finansinius metus:

- 1) pardavimo grynosios pajamos per ataskaitinius metus – 1 mln. litų;
- 2) balanse nurodyto turto vertė – 500 000 litų;
- 3) vidutinis metų sąrašinis darbuotojų skaičius per ataskaitinius metus – 50 žmonių.

8. Šio straipsnio 7 dalyje nurodytos įmonės gali sudaryti finansinę atskaitomybę be pinigų srautų ataskaitos.

9. Įmonės, kurios sudaro šio straipsnio 4 ir 7 dalyse nurodytą finansinę atskaitomybę, savo nuožiūra arba prireikus gali atitinkamai rengti sutrumpintas arba pilnas finansinės atskaitomybės ataskaitas.

10. Įmonės, kurios nesudaro šio straipsnio 4 arba 7 dalyse nurodytų finansinės atskaitomybės ataskaitų, parengia pilnas balanso, pelno (nuostolių) ir pinigų srautų ataskaitas.

PENKTASIS SKIRSNIS VERTINIMO TAISYKLĖS

TAR pastaba. Skirsnis įsigalioja 2004-01-01.

25 straipsnis. Turto ir įsipareigojimų įvertinimo taisyklės

1. Sudarydamos finansinę atskaitomybę, įmonės įvertina turtą, nuosavą kapitalą ir įsipareigojimus vadovaudamosi bendraisiais apskaitos principais ir Verslo apskaitos standartais.

2. Nuo Verslo apskaitos standartų, kurių taikymas prieštarautų šio Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies nuostatoms, galima nukrypti. Visi tokio pobūdžio nukrypimai, taip pat jų priežastys ir poveikis įmonės turtui, nuosavam kapitalui ir įsipareigojimams turi būti aptarti aiškinamajame rašte.

3. Kiekvienas turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų straipsnis vertinamas atskirai. Ilgalaikio bei trumpalaikio turto, nuosavo kapitalo, ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų straipsnių tarpusavio užskaitos negali būti atliekamos, išskyrus Verslo apskaitos standartuose nurodytus atvejus.

4. Turtas ir įsipareigojimai finansinėje atskaitomybėje įvertinami vadovaujantis Verslo apskaitos standartais.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SAUGOJIMAS

26 straipsnis. Finansinės atskaitomybės saugojimo tvarka

Finansinės atskaitomybės saugojimo tvarką nustatyto Buhalterinės apskaitos įstatymas.

27 straipsnis. Finansinės atskaitomybės perimamumas

Likviduotų įmonių finansinė atskaitomybė saugoma Archyvų įstatymo nustatyta tvarka.

SEPTINTASIS SKIRSNIS ATSAKOMYBĖ UŽ FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SUDARYMĄ

28 straipsnis. Atsakomybė už finansinės atskaitomybės sudarymą

1. Asmenys, pažeidę šio Įstatymo reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.
2. Už įmonės finansinę atskaitomybę, kuri neatitinka šio Įstatymo reikalavimų, atsako įmonės administracijos vadovas.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas

1. Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d., išskyrus trečiąjį, ketvirtąjį ir penktąjį skirsnius.
2. Įstatymo trečiasis, ketvirtasis ir penktasis skirsniai įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.
3. Pagal šį Įstatymą rengiama 2004 metų ir vėlesnių metų įmonių finansinė atskaitomybė.
4. Iki 2004 metų finansinė atskaitomybė rengiama pagal Vyriausybės ir Finansų ministerijos teisės aktus, reglamentuojančius finansinės atskaitomybės sudarymą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1261](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5546 (2002-12-24), i. k. 1021010ISTA0IX-1261

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1261](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5546 (2002-12-24), i. k. 1021010ISTA0IX-1261
Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo 29 straipsnio pakeitimo įstatymas